

DE KOSMOLOGIE VAN SWEDENBORG Volgens de Leer van het Woord van God.

*Een Swedenborg Essay door Dr. E.E. Iungerich,
Parijs ca. 1940;
Nederlandse vertaling door Henk Weevers, 2013.*

Inhoudsopgave:

- 1 – Inleiding
 - 2 – De geestelijke scheppingen van de in Genesis genoemde Eerste Dag
 - 3 – De incidentele natuurlijke scheppingen van de Eerste Dag
 - 4 – De natuurlijke scheppingen van de Tweede Dag
 - 5 – De schepping van het plantenrijk op de Derde Dag
 - 6 – De kosmische gebeurtenissen van de Vierde Dag
 - 7 – Schepping van de lagere dieren van de Vijfde Dag
 - 8 – De schepping van de grote dieren van de Zesde Dag en eindelijk die van de mensen
 - 9 – Besluit
- Bijlage: 1 tekening*

1. Inleiding.

Om te begrijpen hoe de schepping van het heelal door God volbracht werd, moet men bedenken, dat dit een geestelijk deel of ziel heeft, waarin zich engelen en geesten bevinden en zelfs mensen, voor wat betreft hun zielen en alles wat verder tot de geest behoort, en ook een natuurlijk deel, waarin de mensen zijn, voor wat betreft hun lichamen, maar eveneens engelen en geesten, voor wat betreft de fijnste dingen van de natuur, waaruit hun huidachtig omhulsel bestaat.

Beide delen van het heelal hangen elk af van hun eigen zon: het geestelijk deel of de geestelijke wereld dus, van de geestelijke zon, waarin de Heer is en waaruit geestelijke warmte en geestelijk licht, welke liefde en wijsheid zijn, voortvloeien; en het natuurlijke deel of de natuurlijke wereld met de ontelbare vaste sterren in het heelal, waarvan elk een natuurlijke zon is, die uit louter

vuur bestaat en waaruit natuurlijke warmte en natuurlijk licht voortvloeien.

De zon van de geestelijke wereld en de drie atmosferen, die daar beneden ontstaan, worden substantieel genoemd, omdat zij de allereerste ‘vereindingen’ zijn van de bewegingen in de oorspronkelijke en ononderbroken samenhangende substantie van God, maar niet zó vereindigd zijn, dat zij de golven van geestelijke warmte en geestelijk licht uit God niet kunnen ontvangen en overdragen.

Elke zon van de natuurlijke wereld en ook de drie natuurlijke atmosferen, die achtereenvolgens uit de daarmee soortgelijke bestanddelen ervan ontstonden en ook de drie opeenvolgende rijken van de natuur, worden stoffelijk genoemd, want zij zijn in zichzelf dood, dus onwerkzaam en schijnen slechts levend te zijn, wanneer zij van binnenuit of van buitenaf bewogen worden door de substantiële entiteiten van de geestelijke wereld, waarvoor zij als bekleding dienen.

Verder kunnen wij opmerken, dat de geestelijke zon en haar drie atmosferen zich overal in het geschapen heelal uitbreiden en als omhulsels of bekledingen zijn rondom God, die de atmosferen in het heelal tot een levenwekkende kracht doordringen.

Anderzijds heeft elke natuurlijke zon en de daaruit ontstane atmosferen, slechts een beperkte plaats in het heelal, omdat het alle op zichzelf staande eenheden zijn in een verzameling van ontelbare andere van gelijke aard.

Om te begrijpen hoe God een zodanig heelal schiep, moeten wij ons allereerst van het valse, door dogmatische godgeleerden aangenomen denkbeelden bevrijden, namelijk dat God het heelal schiep uit niets; en daarna van de door Newton verkondigde leer afstappen, dat de zwaartekracht een aantrekkingskracht tussen dode massa’s zou zijn.

Wij kunnen ons van de eerste van deze dwalingen bevrijden, als wij ons de volgende aanhaling uit het Evangelie van Johannes omtrent ‘het Woord dat in de beginne bij God was’, in herinnering brengen.

‘Alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt dat gemaakt is’.

Dus werd alles door het Woord van God gemaakt.

Tot bewijs daarvan stelt Swedenborg in het licht hoe de oneindige bewegingen in de substantie van God achtereenvolgens begrensd of vertraagd werden, wat leidde tot het ontstaan van de opeenvolgende substantiële en stoffelijke entiteiten, die het gehele geschapen heelal uitmaken, vanaf de allerbinnenste en uiterst beweeglijke bestanddelen van de stof, die op aarde aanwezig zijn.

Dat de leer van Newton omtrent de zwaartekracht een dwaling is, wordt duidelijk wanneer men bedenkt, dat krachten uitgeoefend worden door iets dat lichter en fijner is dan de door trage stof in rust; zoals b.v. door

gassen, de wind in de lucht en door licht, elektriciteit en magnetisme in nog hogere en fijnere atmosferen. De zwaartekracht is toch, volgens Swedenborg, een druk die door iets van hogere of fijnere op lagere of grovere objecten uitgeoefend wordt en tenslotte door de lucht op het stoffelijke van de aarde.

Men weet, dat de lucht met een zekere kracht een druk op het menselijk lichaam uitoefent en dat op bergen, waar de lucht minder dicht is, die kracht verminderd is. Nog fijner dan lucht is ether, die elke planeet omringt en een of meer manen in zijn stroom meevoert.

Het volume van de lucht ligt als een bolronde oppervlakte rondom haar bolvormige planeet, maar het vele duizend malen grotere volume van de ether neemt daar rond omheen een elliptische vorm aan.

De dichtheid ervan, dus de druk op de oppervlakte van de aarde is niet overal dezelfde, maar afwisselend, zoals men in het minder of meer opkomen en afnemen van de getijden van de zeeën kan opmerken.

De geleerden, die de theorie van Newton aanhangen, schrijven dit toe aan de veronderstelde aantrekkingskracht van de trage stof van de maan, maar dit is onjuist en onmogelijk.

Door Swedenborg wordt de lucht de derde en de ether de tweede natuurlijke atmosfeer genoemd. Deze ether is ook het middel om licht en elektrische verschijnselen tevoorschijn te brengen.

Nog fijner dan de ether is de eerste natuurlijke atmosfeer, die zich rondom een natuurlijke zon tot aan de verst van haar verwijderde planeet uitstrekt.

Door de druk daarvan wentelen de verschillende planeten met hun volumen van ether en lucht rondom hun zon; aan deze eerste natuurlijke atmosfeer schrijft Swedenborg de verschijnselen van het magnetisme toe.

Er moet tenslotte nog een atmosfeer nodig zijn om de bewegingen van de vaste sterren ten opzichte van elkaar te verklaren: elke ster maakt op zichzelf een zonnestelsel uit, met zijn eigen zon en de drie atmosferen ervan en een aantal planeten en satellieten.

Deze atmosfeer, hoger en fijner dan de reeds beschreven natuurlijke atmosferen, is alomvattend en bevindt zich overal in het heelal.

Deze atmosfeer wordt door Swedenborg niet alleen universeel, maar ook geestelijk genoemd en is feitelijk de derde van de drie opeenvolgende geestelijke atmosferen.

Behalve de geestelijke werkingen ervan op het innerlijk gemoed van mensen, engelen en geesten in hun geestelijke staat van bestaan, oefent zij anderzijds door de universele en natuurlijke druk de natuurlijke werking van de alomtegenwoordige zwaartekracht uit, doordat zij ontelbare zonnestelsels van het heelal in hun onderlinge verhoudingen bijeenhoudt.

Naar verluidt 'ontdekte' Newton de wetten van de zwaartekracht, zittend onder een appelboom.

2. De geestelijke scheppingen van de in Genesis genoemde Eerste Dag.

Vanuit het gezichtspunt van het menselijk gemoed moet men zich God, die de mens naar Zijn beeld schiep, voorstellen als een Oneindige en Goddelijke Mens, die in alle ruimte en tijd is zonder door ruimte en tijd op enigerlei wijze begrensd te zijn.

Zijn Oneindige Substantie, het Goddelijk Zijn, kan als een onafgebroken, samenhangende, zuivere en ondeelbare eenheid opgevat worden, zonder tussenruimten of openingen, zoals men deze in tegenstelling daarmee vindt in alle geschapen objecten, die vergelijkenderwijs sponsachtig en vol openingen zijn.

In deze zuivere, onafgebroken, samenhangende en ondeelbare substantie vloeiden oneindige golven in eeuwige bewegingen voort, waarbij elke golf een vloeiende stroom deed ontstaan, die niet meer dezelfde baan zou doorlopen.

Deze oneindige bewegingen in de substantie van God zijn, wat door Johannes aangeduid werd met, *'het Woord, dat in den beginne bij God was en dat God was'*. *'Alle dingen'*, zei Johannes, *'zijn door Hetzelve gemaakt en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is'*.

Dit is hier zo gezegd, aangezien God nu deze beweging begrensd en wijzigde en dus trapsgewijze veranderde in geschapen substantiële objecten en daarna in stoffelijke objecten.

Om zich daarvan een voorstelling te vormen, vergelijk men die oneindige bewegende stromen in de substantie van God met de bewegingen van het bloed en van andere vloeistoffen in een menselijk lichaam en de afzonderlijke golven in iedere stroom met de afzonderlijke polsslagen, veroorzaakt door de werking van het hart.

Indien God uit Zijn barmhartige liefde geen heelal geschapen had, waarin Hij menselijke wezens in het leven kon roepen, met wie Hij verbonden kon zijn en wie Hij met waardevolle gaven gelukkig kon maken, zo zou Zijn Liefde een zelfzuchtige Liefde geweest zijn.

Wij komen nu tot het Goddelijk verhaal van de schepping, dat in Genesis gegeven is.

Swedenborg was in staat dit te verklaren, doordat hij zijn gedachten niet alleen tot de meest natuurlijke betekenissen van de daarin gebruikte woorden beperkte maar doordat hij zijn gedachten tot een hoger niveau kon verheffen, zodat hij de wezenlijke beginselen in die teksten doorzag.

'In den beginne schiep God de hemel en de aarde'; zo luidt de tekst van het eerste vers in Genesis omtrent de eerste dag van de schepping; een dag betekent een onbepaald tijdsverloop.

'God heeft eerst Zijn oneindigheid eindig gemaakt', aldus Swedenborg, *'door middel van uit Hem uitgezonden substanties, waaruit Zijn naaste uitstroming ontstond, die de Zon van de geestelijke wereld uitmaakt, en daarna volbracht Hij door middel van die Zon de overige uitstromingen tot de uiterste toe, die uit in rust zijnde dingen bestaat; zo maakte Hij de wereld in graden meer en meer eindig',* (WCR 33).

Het was niet de oneindigheid van Zijn substantie, die God op die wijze vereindigde - anders zou Hij opgehouden hebben te zijn - maar de oneindigheid van de stromen van beweging in die substantie. Al die stromingen en niet slechts enige daarvan, veranderde Hij in de vorm van geschapen objecten, want, zoals het hiervoor gezegd is, dat Hij Zijn Oneindigheid eindig gemaakt heeft, is er geen ruimte voor de gedachte als zou Hij slechts enige en niet alle bewegende stromen in Hem veranderd hebben.

De elk op zichzelf afzonderlijke bolletjes, anders gezegd golven, in deze stromen, kunnen wij 'de zaden van de schepping' noemen.

Hierin nu zien wij het verschil tussen onze Oneindige Hemelse Vader en een eindige aardse vader, daar deze niet alle, maar slechts een beperkt aantal zaden kan geven voor scheppingsmogelijkheden voor de vorming van zijn nageslacht, terwijl onze Hemelse Vader al de zaden in Hem aan het werk van de schepping gaf.

Op gelijke wijze geeft een eindige moeder niet alle krachten van haar lichaam om het embryo verder op te bouwen, terwijl onze Heer op aarde Zijn gehele lichaam in Zijn liefde offerde om diegenen voor vernietiging te behouden, die Zijn zaden waren en die Hij wilde verlossen en zalig maken.

De eerste daad in de schepping was de onderscheiding van 'de zaden der schepping' in twee grote groepen.

Door middel van de eerste groep van zaden, die 'hemel' genoemd werd, wilde Hij in de toekomst op rechtstreekse wijze als het Goede in het binnenste van de mensen tot in hun uiterste invloeien; door middel van de andere groep van zaden, die 'aarde' genoemd werd, vloeit Hij als het Ware in door middel van datgene dat tot de mens van buitenaf komt en op die wijze zijn zintuigen aandoet en dus niet op rechtstreekse wijze.

Dat de mens zo innerlijk en uiterlijk door God in stand wordt gehouden, werd in de oudheid door zinvolle beelden van God aanschouwelijk voorgesteld.

Men ziet namelijk daarbij één van Zijn handen rustend op het hoofd van een kleine menselijke figuur, waaronder zich tevens Gods andere open en gestrekte hand bevindt, als ondersteuning.

Een groot gedeelte van de natuurlijke punten, bolletjes [hier worden geen stoffelijke dingen aangeduid] of oneindig kleine golven in de substantie van God, werd ertoe gebracht om op elkaars beweging in te werken, tegen elkaar te botsen en dus elkaars beweging te beperken.

Op deze wijze werden vele natuurlijke punten bijeen gebald tot grotere en grovere lichamen, die Swedenborg 'eerste eindigen' noemde, en toen zij in wervelvormige banen uitliepen 'eerste actieven'.

[Deze eerste natuurlijke punten van de materie, die door een goddelijke impuls er toe gebracht werden actief te worden, bestonden uit pure energie en vanaf dat punt van pure energie daalde een serie van 'eindigen' af, die naarmate die groter werden, hoe langer hoe minder energiek waren en trager en kouder waren].

Kleine volumens van deze grovere eerste eindigen zouden later de menselijke zielen uitmaken en het gehele volume van de vrije eerste actieven, de eerste geestelijke atmosfeer.

Zichtbaar verschijnt deze eerste atmosfeer aan de engelen als de binnenste van twee, met vlammen uitstralende, kringen, (Hemelse Verborgenheden 7270) die zij in het oosten zien rondom de verschijning van de geestelijke Zon, waarin de Heer Zelf zich van tijd tot tijd aan hen vertoont.

Het beginsel, waardoor een zeker aantal natuurlijke punten zich bijeen in een groep verbindt om een grovere vorm, een eerste eindige te vormen, wordt 'compositie' of samenschikking genoemd.

Door dit beginsel, waardoor wat 'hemel' genoemd is, geschapen werd, wordt helder in het licht gesteld, waarom de engelen vrijwillig alle zuiver zelfzuchtige belangen opgeven om te kunnen samenwerken als een gemeenschappelijke eenheid.

Door het vrijelijk doen vloeien van een groot deel van de natuurlijke punten in Zijn substantie tot de vorming van die hemelse eenheden, toonde de Heer op duidelijke wijze, dat Hij geen eigenliefde, geen liefde voor Zichzelf

koesterde, maar Zijn liefde wilde uitstorten in anderen en Zich tot het dienen van hen wilde wijden.

De overblijvende natuurlijke punten, die zich niet in ontelbare groepen verenigden om eerste eindigen te vormen, werden niettemin ook eindig gemaakt door hun aanraking met de eerste eindigen of actieven en werden op deze wijze gedwongen in beperkte, wervelvormige banen te lopen.

Swedenborg noemt deze 'de actieven van het punt' en deelt mee, dat zij de vorming van de meest nauwkeurige oppervlakten bewerkstelligen, die alle geschapen dingen omhullen, (*Principia*); ook noemt hij die:

'de eerste volgende scheppingen, die, zonder verdere samenschikking of vereniging met andere punten, zelfs op de meest uiterlijke dingen inwerken,' (HV 7270).

Deze actieven van het punt zijn de geestelijke Zon, maar ook ten aanzien van een ander aspect 'aarde' in Genesis genoemd, omdat de Heer daarmee als het Goddelijk Ware kan inwerken en alle dingen van buitenaf kan bijeen houden.

Toen de Heer deze overblijvende natuurlijke punten op die wijze beperkte om de reeks van Zijn verdere achtereenvolgende scheppingen met een omhulling te bekleden, toonde Hij duidelijk, dat Hij geen liefde tot de wereld koesterde ter wille van eigen heerlijkheid, maar alleen ter wille van de schepselen, die Hij voortbrengen wilde.

De daarop volgende stap in de schepping vond plaats, toen vele van de eerste eindigen zich bijeen verbonden, onder toepassing, voor de tweede maal, van het beginsel van samenschikking of compositie tot vorming van nog grotere en grovere lichamen, 'de tweede eindigen' genoemd.

Vele hiervan verzamelden zich tot bolvormige omhulsels, 'bollen' (Latijn: *bullae*) genoemd, met ronde openingen van boven en van beneden; hierover verder in een andere paragraaf.

De overblijvende tweede eindigen, werden tot tweede actieven, die de tweede geestelijke atmosfeer maken en die aan de engelen verschijnt als de tweede, met vlammen uitstralende kring, rondom de bol van de geestelijke Zon, die zij in het oosten zien.

Hier zijn wij gekomen tot wat in het tweede vers van Genesis beschreven is: *'De aarde nu was woest en ledig, en de duisternis was op de aangezichten des afgronden.'*

Deze woeste en ledige aarde betekent hier, dat de geestelijke Zon, hoewel omringd door de eerste en tweede eindigen of actieven, toch nog niets had, waarop zij door middel van haar trillingen kon werken.

'De afgrond' betekent de oneindige substantie van God; en *'zijn aangezichten'* de eerste en tweede eindigen of actieven, deze worden in het bijzonder als geestelijke atmosferen beschouwd; want tot nu toe waren er nog geen bolvormige eenheden of 'bollen', die door hun beurtelings samentrekkingen en uitzettingen de

trillingen konden overbrengen, die in Genesis 'licht' worden genoemd.

Swedenborg noemt de eindigen, die actieven geworden zijn, 'vuur'; behalve de actieven van het punt, die de geestelijke Zon of het Goddelijk vuur rondom de Heer uitmaken, zijn er in Zijn ordening vier actieven, namelijk die van de eerste en tweede eindigen, die geestelijk vuur zijn, d.w.z. respectievelijk liefde tot de Heer en jegens de naaste en de actieven van de vierde en de vijfde eindigen, die respectievelijk bliksem en gewoon vuur uitmaken, en op psychologisch gebied de basis van de liefde tot de wereld en tot het ik uitmaken.

Maar, indien de derde eindigen bij een mens actieven worden, dan worden de geestelijke vuren bij hem onderdrukt en hij wordt een verdraaid mens; dit gebeurde bij de val van de mensheid ten tijde van het Hof van Eden.

'En de Geest Gods zweefde op de aangezichten der wateren'. De Geest Gods is de werking van de Heer van buitenaf door middel van de geestelijke Zon.

Vele eeuwen later zou dezelfde werking de maagd Maria omgeven, aan wie de engel voorspelde, en zei:

'De Heilige Geest zal over u komen'.

Daardoor werd zij binnen de sfeer van de hemelen gebonden, terwijl *'De Kracht des Allerhoogsten'* haar overschaduwde, teneinde de ontvangenis van het Goddelijk zaad in haar baarmoeder te doen plaatsvinden, hetgeen de Eeuwige God, Emmanuel, op aarde deed brengen. (Jesaja 9:5, Mattheus 1:23)

'De aangezichten der wateren' hebben ook weer betrekking op de eerste en tweede eindigen, maar in het bijzonder op de laatste, namelijk in de staat of toestand om tot bolvormige omhulsels gevormd te worden.

Deze omhulsels, zoals reeds eerder gezegd werd, waren van binnen leeg en hadden ronde openingen van boven en van beneden.

In deze omhulsels van tweede eindigen vloeiden eerste actieven en maakten ook daaruit een sfeer of vloeiende oppervlakte daar rondomheen, doordat zij eruit stroomden door de bovenste en daarna terugkeerden door de onderste opening; de werkwijze waardoor zulke bolachtige vormen gemaakt worden, kan men de 'bolvorming' noemen.

Zo'n 'bol' is een beeld in het klein van de mens, die een lichaam bezit, waarin een ziel uitvloeit naar buiten, waaromheen die ziel een sfeer of vloeiende oppervlakte maakt.

Inderdaad bestaat het huidachtige omhulsel van de mens na de dood uit een groepering van zodanige bollen, of bollen die vanuit de ontvangenis in de baarmoeder de eigenschap hebben om in een groep bijeen te blijven.

Het gehele aantal van zodanige bollen maakt echter de derde geestelijke atmosfeer uit.

Aangezien nu slechts door zulke bollen het licht kan uitstralen, luidt het in vers 3:

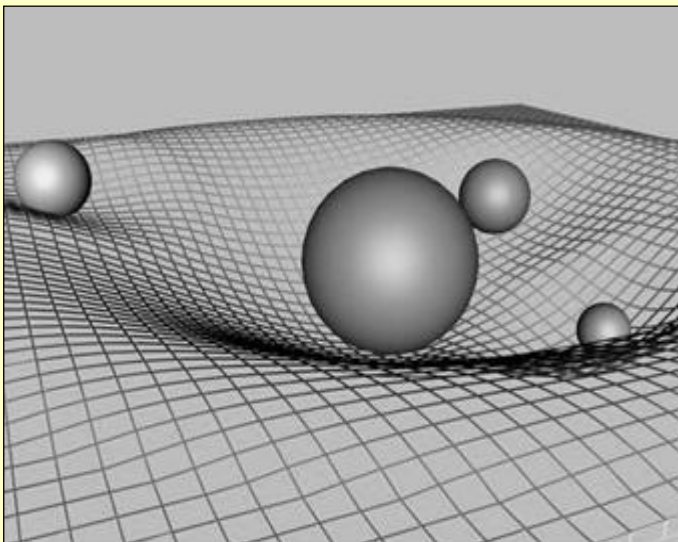
'En God zei: 'Daar zij licht en daar werd licht'.

Het licht werd niet door God geschapen (WCR 472), maar wel de atmosfeer, het ontvangende orgaan, waardoor de voortgaande trillingen uit God konden uitstralen.

3. De incidentele natuurlijke scheppingen van de Eerste Dag.

Het geschapen heelal bestond tot dusver uit de geestelijke Zon, die het geheel vulde en tevens uit drie geestelijke atmosferen, die aanvankelijk overal op gelijksoortige wijze verbreid waren.

Spoedig echter begonnen zich daarin kleine krachtgebieden te vormen, waarin zich alleen eerste en tweede actieven bevonden, daar geen bollen van de derde geestelijke atmosfeer daar invloeden. Deze gebieden of velden namen in omvang toe, totdat zij een middellijn van vele miljoenen mijlen hadden verkregen.

Doordat die gebieden die in omvang toenamen meer en meer de atmosferische of buiten liggende bollen terugdrongen, werden vele van de daaraan grenzende bollen samengedrukt, zodat zij zich tot kleine bollen samenbalden, die van kern tot oppervlakte vast werden en zo beroofd waren van het inwendige leven, dat zij tevoren hadden.

Deze vaste bolletjes, de derde eindigen genoemd, zijn het begin van het stoffelijke of louter natuurlijke, dat in zichzelf dood is.

De derde eindigen, aldus Swedenborg, zijn de wezenlijke beginselen van het element goud.

Het beginsel waardoor atmosferische 'bollen' tot vaste bollen ineengedrukt worden, wordt 'samendrukking' of 'compressie' genoemd.

De volumens van deze pas ontstane vaste derde eindigen vormden in dat stadium omhulsels rondom elk gebied van eerste en tweede actieven, dat nu een onmetelijk

groot lichaam was, dat in de vorm van een bol was, met openingen boven en beneden, waardoor de eerste en tweede actieven als een vloeiende oppervlakte of sfeer uitgingen en terugkeerden; zulke gebieden waren beginnende natuurlijke zonnen of vaste sterren.

De scheiding tussen de licht overdragende bollen van de geestelijke atmosfeer en de gebieden voor de toekomstige natuurlijke zonnen, die betrekkelijk duister zijn, wordt als volgt beschreven in het vierde vers van Genesis: *'En God zag het licht, dat het goed was, en God maakte scheiding tussen het licht en tussen de duisternis'.*

Vervolgens begon zich rondom elke natuurlijke zon de eerste natuurlijke of magnetische atmosfeer te vormen; kleine groepen van eerste en tweede actieven, met als oorzaak hun wrijving tegen het gouden omhulsel van de zon, bekleedden zich met een dun omhulsel daarvan.

Op deze wijze werden nieuwe 'bollen' gevormd, die afbeeldingen in het klein waren van de onmetelijk grote zon, daar zij ook een omhulsel van derde eindigen met openingen boven en beneden en daarbij inwendig eerste en tweede actieven hadden, die aan de bovenkant uitvloeiden en na hun kringloop weer opnieuw aan de onderkant invloeden.

Deze nieuwe 'bollen', die uit de bovenkant van de zon gevloeid waren konden echter niet meer in de zon terugvloeien, want door hun omhulsels, samengesteld uit de zwaardere derde eindigen, waren zij in hun beweging vertraagd; daardoor werden zij van de zon weggeslingerd en volgden de baan, die later de ecliptica of aardbaan rondom de zon zou worden.

Maar door de weerstand, die de universele of derde geestelijke atmosfeer uitoefende, werd de uitbreiding van elke magnetische atmosfeer beperkt tot ongeveer duizend miljoen mijlen; en ook werden de dicht nabij de zon liggende magnetische bollen gecompriëerd tot vaste of solide bollen, die 'de vierde eindigen' worden genoemd; zij zijn de beginselen van alle metalen met inbegrip van het waterstof; behalve goud, dat, zoals eerder gezegd, uit de derde eindigen bestaat.

Deze zo ontstane vierde eindigen vormen dan een tweede omhulsel rondom de zon.

De diameter nu van een vierde eindige is ongeveer tienmaal zo groot als die van een derde eindige. Derhalve vielen de derde eindigen van het binnenste omhulsel in de open ruimten, die tussen de vierde eindigen aanwezig waren; waarbij van buitenaf ook universele en eveneens magnetische bollen in deze ruimten opgenomen werden.

Het ontstaan van deze vierde eindigen door de compressie van een groep van licht overdragende magnetische bollen kenmerkt een tweede scheiding tussen duisternis en licht, waarover het vijfde vers van

Genesis het volgende zegt: *'En God noemde het licht dag, en de duisternis noemde Hij nacht.'*

En zo werd het nieuwe omhulsel zo dicht, dat weinig licht daar doorheen kon dringen en er ontstond dus een nacht als bij een zonsverduistering.

Spoedig daarna echter had een geweldige ontploffing plaats in dit samengedrukte omhulde, waarbij drie soorten van massa's op de baan van de ecliptica uitgeworpen werden.

Een schitterende dag verving zo de nacht, waarom het verhaal van de eerste dag eindigt met de woorden:

'Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de eerste dag.'

Drie soorten van lichamen werden door de ontploffing van de zonnekorst in elk zonnestelsel gevormd.

Grote vaste bollen van vierde en derde eindigen, met daarbij opgenomen universele en magnetische bollen, vormden de planeten; andere, die bestonden uit bolvormige korsten rondom een holte, die met universele en magnetische bollen gevuld was, vormden de manen.

Nog andere van dezelfde vorm, maar veel kleiner en met ontplofbare inhoud van eerste en tweede actieven, werden door Swedenborg zonnevlekken genoemd; deze bewegen zich over de oppervlakte van de zon en barsten tenslotte uiteen in zeer fijne delen, die de atmosferische stof uitmaken.

4. De natuurlijke scheppingen van de Tweede Dag.

Naarmate elke planeet zich van die hoge druk verwijderde, veroorzaakte de vermindering van de druk op haar oppervlakte een reusachtige uitwaseming, waardoor vele vierde eindigen van de oppervlakte vluchtig werden.

Een deel daarvan verbond zich met elkaar, volgens het bovengenoemde beginsel van 'samenshikking' of 'compositie', tot het vormen van nog grovere vormen, 'vijfde eindigen' genoemd.

Vanuit deze vierde en vijfde eindigen werden dan twee nieuwe soorten van bollen gevormd, waarvan de omhulsels ononderbroken bolachtig zijn, zonder openingen van boven en beneden, zoals de universele en magnetische bollen die hebben.

Beide zijn in Genesis als 'de wateren boven het uitspannel' en 'de wateren onder het uitspannel' beschreven.

'De wateren boven het uitspannel' hebben bolachtige omhulsels, bestaande uit vierde eindigen, alsmede een inhoud van daarin ingesloten universele bollen; zij maken de wereldether uit, namelijk de tweede natuurlijke atmosfeer, waarvan het volume tot een werveling van een elliptische vorm rondom elke planeet werd.

De zogenaamde *'wateren onder het uitspannel'* hebben gelijke bolachtige omhulsels, maar bestaan uit vijfde

eindigen, terwijl de inhoud daarvan uit magnetische, zowel als uit universele bollen bestaat; deze 'wateren onder het uitspannel' waren allereerst waterdamp, dat zich daarna tot de wateren der zeeën liet samendrukken.

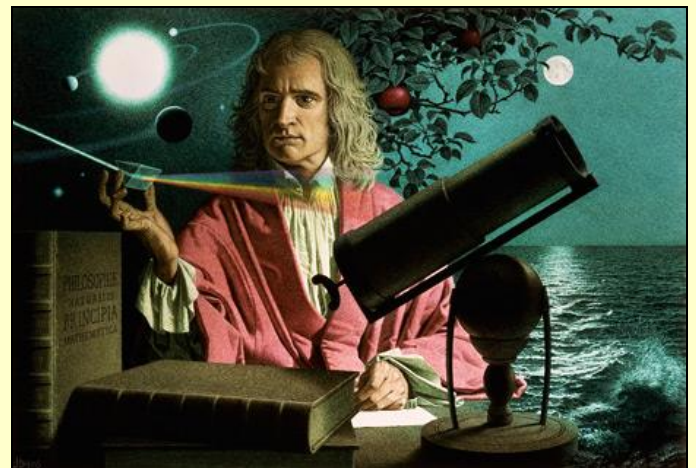
Toen de manen zich, door de hoge druk, uit de nabijheid van de zon verwijderden, had de daardoor veroorzaakte vermindering van druk rondom hun massa als gevolg, dat er op vele plaatsen openingen kwamen in hun korsten, die thans het voorkomen hebben van uitgebluste vulkanen.

Door het opengaan van de korst was de druk van binnen in evenwicht met die van buiten gebracht. Bijgevolg was er geen straling van aardse ether vanuit de oppervlakte van een maan.

Zonder deze ether konden zij geen weerstand bieden aan de planeten met hun volumen van ether; zij werden daarin dus opgenomen, manen die niet opgenomen werden in de ether rondom een of andere planeet, werden kometen of werden verbrijzeld en in zogenaamde asteroïden veranderd; de andere manen bleven als zodanig bestaan.

Dat alle soorten van metaalachtige stoffen van de zonnechaos uitgeworpen werden, bewijst de analyse van het spectrum van de zonnekorst, waaruit blijkt, dat de beginselen van alle op aarde bekende metalen daar aanwezig zijn.

De waterdamp, *'de wateren onder het uitspannel'*, condenseerde tenslotte, zodat de aardbol geheel omringd werd door een 'zee van water'; daarbij bleven in de ruimten tussen de bij elkaar liggende waterdeeltjes, ether-bollen en die van de magnetische- en universele atmosferen opgesloten.

In Swedenborgs tijd was de waterstof nog niet door Cavendish ontdekt [1766], noch de zuurstof door Priestly; maar toen de waterdamp tot waterdeeltjes comprimeerde, ontstonden uit de daarin opgesloten magnetische bollen nieuwe vierde eindigen, terwijl de korsten daarvan nog uit vijfde eindigen bestonden en die respectievelijk pas in de hedendaagse chemie waterstof en zuurstof werden genoemd.

Vanwege het volume van waterstof en aangezien vierde eindigen de basis zijn van alle metalen, behalve goud; en in verband met het feit dat waterstof in al haar scheikundige verbindingen zich als een metaal gedraagt, kunnen wij daaruit concluderen, dat de nieuwe, uit de compressie van het volume van de waterdamp ontstane vierde eindigen, niets anders was dan waterstof of hydrogenium.

Er waren in die tijd veel grotere drukken dan heden ten dage; en in de grotere diepten van de zeeën kwamen de lichtere bollen in de ruimte tussen de waterdeeltjes vrij en stegen op, ten gevolge waarvan alle waterdeeltjes in de onderste lagen werden gecompriëerd. Deze, die vanuit de verbrijzelde korsten van waterdeeltjes ontstonden, bestonden nog uit vijfde eindigen en maakten de wezenlijke beginselen van verschillende soorten zouten uit.

Toen groepen van opstijgende universele en magnetische bollen zich met dunne omhulsels van vijfde eindigen omsluisden, ontstonden verschillende gassen, waaronder stikstof, de grootste hoeveelheid uitmaakte.

Volgens de Wet van Charles gedragen zich gelijke volumens van alle soorten gassen onder dezelfde temperatuur en dezelfde druk op gelijke wijze; de oorzaak daarvan moet, naar Swedenborgs theorie, aan hun gelijksoortige inhoud van magnetische – alsmede van universele bollen toegeschreven worden; de uitvloeiing van deze gassen en hoofdzakelijk van de stikstof uit de diepten van de zeeën, maakte het begin van een luchtuitspannel tussen de ether en het water.

Omdat ieder mens uit de lucht verkrijgt wat zijn geest op aarde, maar ook na de dood in het leven houdt, wordt dit 'hemel' in Genesis genoemd: *'En God maakte het uitspannel en maakte scheiding tussen de wateren die onder het uitspannel zijn en tussen de wateren die boven het uitspannel zijn.....en God noemde het uitspannel hemel.'*

5. De schepping van het plantenrijk op de Derde Dag.

Nadat dit uitspannel of de lucht door zo'n opstijging van het universele en magnetische, met de fijnste zouten omsluisde bollen uitgebreid was, begonnen ook de grovere etherbollen met omhulsels van nog grovere zouten op gelijke wijze op te stijgen; daardoor ontstond een schuim aan de oppervlakte van de zeeën; dit gebeurt heden ten dage nog en vanuit dezelfde oorzaak in vijvers en poelen gedurende de zomer; hoofdzakelijk in de tropische gebieden.

Toen dit schuim door de zon verhit werd, begonnen de daarin liggende etherbollen, als waren die zoveel vezelstrengen, zich te bewegen en de materie van de vijfde eindigen bijeen te weven tot plantenlichamen; dit leidde tot de vorming van het plantenrijk, hetgeen in het verhaal van de derde dag beschreven wordt.

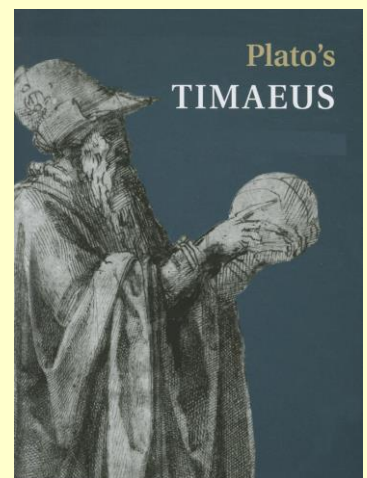
De uitwasemingen van de planten, struiken en bomen, die Swedenborg een vurig luchtzout noemt en heden ten dage zuurstof heet, werd eertijds een belangrijk bestanddeel binnen het reeds bestaande luchtuitspannel.

6. De kosmische gebeurtenissen van de Vierde Dag.

Het onderscheid maken tussen nacht en dag na de eerste dag bewees ook, dat de aardbol om zijn as draaide, waardoor dit onderscheid tussen dag en nacht ontstond.

Met betrekking tot het verschijnen van de zon, maan en sterren op de vierde dag, betekende dit in het Genesis-verhaal, zegt Swedenborg, dat de aardbol nu zijn jaarlijkse omwentelingen rondom de zon maakte, en dat veranderingen van de plaatsingen van zon, maan en vaste sterren in de dierenriem nu merkbaar waren.

In dit tijdperk van de vierde dag werden grote gedeelten van het land, dat boven de oppervlakte van de zeeën uitstak, zo zwaar, dat zij hier en daar begonnen te zinken; hierin ligt vermoedelijk de grond van de legende omtrent het gezonken Atlantis, waarvan Socrates in het *Timaeus* (*Over de natuur*) van Plato spreekt.

Deze grote veranderingen veroorzaakten een nieuwe schikking van de aardkorst; de centrale kern, van gloeiende metaalachtige vierde eindigen, waarbij derde eindigen zowel universele als magnetische bollen in ontelbare holten aanwezig waren, werd nu opgeheven, zodat gebergten, vol van zulke metaalachtige stoffen zich boven het land begonnen te verheffen en in het bijzonder dichtbij de grenzen van nieuwe zeeën.

Binnen andere verheffingen van de aardbodem werden verder ook overblijfselen van planten en struiken bijeen geperst, die nu als steenkool worden gedolven.

7. De schepping der lagere dieren van de Vijfde Dag.

De plantenwortels kwamen bij het indringen binnen de aardbodem nu in contact met magnetische bollen; toen deze bollen in de zaadcelletjes van de planten binnendrongen, drukten zij meer gecompliceerde bewegingen daarin af dan de etherbollen, die de zielen van planten uitmaken, tevoren deden.

Na deze vervanging van inwerking ontsproten uit de veranderde zaden andere werkelijkheden dan de vorige planten; er ontstond iets van een hogere levensorde.

Wanneer deze vegetatie vruchten hoog boven de grond droeg, ontplooiden zich de zaden daarin tot gevleugelde wezens; bij het laag groeiend gewas ontstonden wormen en ander kruipend gedierte. En ten gevolge van de vervanging van etherbollen door magnetische bollen in de zaden van de waterplanten, ontstonden de ontelbare soorten vissen.

8. De schepping der grote dieren van de Zesde Dag en eindelijk die van de mensen.

Toen de wortels van bomen zich indrongen in de aardbodem, waarin magnetische als ook universele bollen bijeen waren, ontwikkelden de daardoor bezielde zaden zich tot edele dieren van alle soorten.

Tenslotte traden de wortels van de meest volkomen bomen, die 'de bomen des levens' werden genoemd, in ruimten binnen de aardbestanddelen, waarin zij rechtstreeks in contact kwamen met de daarin aanwezige universele bollen van de derde geestelijke atmosfeer.

Toen de zaden van deze bomen zich ontwikkelden, leidde dit tot de formatie van menselijke wezens;

'En God schiep de mens naar Zijn beeld; naar het beeld van God schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij ze';

'Want', zegt Swedenborg, 'Omdat de mens eindig is, kan hij alleen uit eindige dingen geschapen worden.

Daarom wordt in het Boek der Schepping gezegd, dat Adam gemaakt werd uit aarde en uit het stof daarvan, waarnaar hij ook genoemd werd, want Adam betekent aardbodem.

En elk mens bestaat dan ook niet daadwerkelijk, tenzij vanuit zulke dingen die in de aarde zijn en vanuit de aarde in de atmosfeer.

Ook wat de geest van de mens betreft, deze is eveneens uit eindige dingen geschapen; immers, wat is de menselijke geest anders dan een ontvanger van het leven voor zijn geest?

De eindige dingen waaruit dit bestaat, zijn geestelijke substanties, die in de geestelijke wereld zijn, terwijl zij ook op onze aarde aanwezig en daarin verborgen zijn'. (WCR 470).

Omdat deze schepping van mensen terzelfder tijd in verschillende gebieden van onze aarde geschiedde, is het duidelijk dat er verschillende mensenrassen ontstonden; zij kwamen dus niet voort uit een enkel mensenpaar.

Dit getuigt ook Genesis, waar gezegd wordt: *'man en vrouw schiep hij ze'* en later met betrekking tot Kaïn, de zoon van Adam, die naar een ander land uitging, *'alwaar hij huwde en op zich een teken had, opdat hem niet versloeg al wie hem vond'*.

Adam en Eva waren dus niet een enkel echtpaar, waaruit alle mensen ontstonden, maar slechts het oerbeeld van een echtpaar voor alle mensen op aarde, die zich in dat tijdperk tot de hoogste graad van oprechtheid ontwikkeld

hadden, waarvan zij evenwel later trapsgewijs afvielen tot lagere geestelijke staten.

9. BESLUIT.

Daar de zielen van menselijke wezens ontstaan uit de bestanddelen van de geestelijke atmosfeer, waarin de eerste actieven zijn die het naast zijn aan de substantie van God, kunnen de menselijke wezens met God door liefde en geloof verbonden worden; daarom kunnen zij tot in eeuwigheid blijven leven, nadat zij hun stoffelijk overschot op aarde hebben afgelegd en zijn opgestaan in hun substantiële lichamen.

Dit kan echter niet zo met de dieren geschieden, noch met planten of delfstoffen, aangezien hun zielen achtereenvolgens uit magnetische-, ether- en luchtbollen bestaan, welke bestanddelen geen vermogen bezitten om zich boven het gebied van de natuurlijke zon te verheffen en bijgevolg niet kunnen blijven bestaan in omstandigheden, die daarvan afhankelijk zijn, nadat hun materiële omhulsels zijn vernietigd.

Er zijn dus, naar Swedenborg, geestelijke of substantiële bestanddelen en lagere of grovere bezielde bollen, die de wezenlijke kernen van alle soorten van schepsels zijn.

De zielen, gevormd uit substantiële bestanddelen blijven echter na de afscheiding van hun aardse omhulsels bestaan, terwijl de zielen van andere schepsels, gevormd uit lagere bestanddelen, tot hun natuurlijk atmosfeer terugkeren.

De hedendaagse wereld echter beschouwt alle schepselen slechts vanuit het standpunt van gelijkheid van het meest uiterlijke of uitwendige.

Het feit, dat alle gassen zich op gelijke wijze gedragen bij gelijke temperatuur en druk, is een bewijs dat het ene niet uit het andere ontstaat; maar uit hoofde van de omstandigheid dat zij dezelfde inhoud van magnetische bollen bezitten.

Het feit, dat alle planten op elkaar lijken, bewijst niet dat de ene plant uit de andere ontsproten is, maar slechts dat zij alle de ether-bollen als ziel hebben.

Het feit, dat alle dieren wezenlijk op elkaar lijken, bewijst niet dat vanuit het ene dier het andere voortgekomen is en evenmin dat de mens als hun kroost daaruit ontstond, maar slechts dat de dieren dezelfde soort ziel bezitten, namelijk een die uit magnetische bollen bestaat.

Het feit, dat alle mensen wezenlijk op elkaar lijken, bewijst niet dat allen uit hetzelfde echtpaar ontstonden, maar dat zij allen dezelfde soort ziel bezitten, namelijk een die uit de bollen van de geestelijke atmosfeer geschapen is.

Het bezitten van deze soort ziel bewerkt, dat alle mensen het eeuwige leven hebben.